

CONTROLEORGaan OP DE POLITIONELE INFORMATIE

Uw referentie	Onze referentie	Bijlage(n)	Datum
	DA250025		05.02.2026

Betreft: Advies betreffende het voorontwerp van wet tot wijziging van diverse bepalingen die betrekking hebben op de politiediensten

Het Controleorgaan op de politionele informatie (hierna afgekort 'COC' of 'Controleorgaan').

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (BS, 5 september 2018, hierna afgekort als 'WVG') inzonderheid het artikel 59 §1, 2^e lid, artikel 71 en Titel VII, inzonderheid artikel 236.

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna afgekort 'WOG').

Gelet op de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (hierna 'WPA').

Gelet op de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus (hierna 'WGP').

Gelet op de *Law Enforcement Directive* 2016/680 van 27 april 2016 (hierna '*LED*').

Gelet op de wet van 25 december 2016 betreffende de verwerking van passagiersgegevens.

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 "*betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG*" (algemene verordening gegevensbescherming of 'AVG');

Gelet op het verzoek van de ministers van Veiligheid en Binnenlandse Zaken van 22 december 2025;

Gelet op het verslag van de heer Ronny Saelens, Lid-Raadsheer *a.i.* van het Controleorgaan.

Brengt op 5 februari 2026 het volgend advies uit.

I. Voorafgaande opmerking nopens de bevoegdheid van het Controleorgaan

1. In het licht van, respectievelijk, de toepassing en omzetting van de Verordening 2016/679¹ en de Richtlijn 2016/680² heeft de wetgever de taken en opdrachten van het Controleorgaan grondig gewijzigd. Artikel 4 § 2, vierde lid, van de organieke wet van 3 december 2017 betreffende de oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna afgekort 'WOG') bepaalt dat de competenties, taken en bevoegdheden als toezichthoudende autoriteit voorzien door de Verordening 2016/679 voor de politiediensten in de zin van artikel 2,2°, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, worden uitgeoefend door het Controleorgaan. Het betekent onder meer dat het Controleorgaan ook bevoegd is wanneer politiediensten persoonsgegevens verwerken die buiten de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie vallen, bijvoorbeeld in het kader van sociaaleconomische doeleinden of human resources verwerkingen. Het Controleorgaan moet geraadpleegd worden bij de voorbereiding van wetgeving of een regelgevende maatregel die verband houdt met de verwerking van persoonsgegevens door de politiediensten van de geïntegreerde politie (zie artikel 59 §1, 2^e lid en 236 §2 WVG, artikel 36.4 van de AVG en artikel 28.2 van de Richtlijn politie-justitie). Daarbij heeft het Controleorgaan de opdracht om te onderzoeken of de voorgenomen verwerkingsactiviteit door de politiediensten in overeenstemming is met de bepalingen van Titel 1 (voor de niet operationele verwerkingen)³ en 2 (voor de operationele verwerkingen) van de WVG⁴. Daarnaast heeft het COC ook een ambtshalve adviesopdracht voorzien in artikel 236 §2 WVG en een algemene voorlichtingsopdracht van het brede publiek, betrokkenen, verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers in de materie van het privacy – en gegevensbeschermingsrecht voorzien in artikel 240 WVG.

2. Wat betreft derhalve in het bijzonder de verwerkingsactiviteiten in kader van de opdrachten van bestuurlijke en/of gerechtelijke politie brengt het Controleorgaan advies uit, hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van de Regering of van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van een bestuurlijke of gerechtelijke overheid of van een politiedienst, inzake iedere aangelegenheid die betrekking heeft op het politionele informatiebeheer zoals geregeld in Afdeling 12 van Hoofdstuk 4 van de wet op het politieambt⁵.

3. Het Controleorgaan is, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie (afgekort 'AIG') zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 op de Algemene

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 "betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG" (algemene verordening gegevensbescherming of 'AVG').

² Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 "betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad" (hierna 'Richtlijn Politie en Justitie' of *Law Enforcement Directive (LED)*).

³ Artikel 4 §2, 4^e lid WOG.

⁴ Artikel 71 §1, 3^e lid WVG.

⁵ Artikelen 59 §1, 2^e lid en 236 § 2 WVG.

Inspectie en de Passagiersinformatie-eenheid (hierna afgekort 'BELPIU') bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de GBW en/of de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot 44/11/13 van de wet op het politieambt en/of elke andere opdracht die haar krachtens of door andere wetten wordt verleend⁶.

4. Het Controleorgaan is ingevolge artikel 281, § 4, van de algemene wet van 18 juli 1977 "*inzake douane en accijnzen*", zoals gewijzigd door de wet van 16 mei 2024 "*tot wijziging van de wet van 25 december 2016 betreffende de verwerking van passagiersgegevens* ten aanzien van de Dienst Geschillen van de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen bevoegd in het kader van de vorderingen gericht aan de BELPIU in fiscale materies.

5. Het COC is tot slot ook belast, in het kader van de dataretentie wetgeving, op grond van artikel 126/3 §1, 8^e lid van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (hierna afgekort 'WEC'), zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2022 betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatiegegevens en van metagegevens in de sector van de elektronische communicatie en de verstrekking ervan aan de autoriteiten (*BS* van 8 augustus 2022), met de validatie van de statistieken met betrekking tot het aantal strafbare feiten en de bewaringstermijn voor elk gerechtelijk arrondissement en elke politiezone in het kader waarvan het al zijn bevoegdheden uitoefent die hem zijn toegekend bij titel 7 van de wet van 30 juli 2018. Het is daarnaast ook nog belast, in toepassing van artikel 42 § 3, 2de en 3de lid WPA met de controle van de vorderingen van de Cel Vermiste Personen van de federale politie tot opvraging van de gegevens met betrekking tot de elektronische communicatie betreffende de vermiste persoon.

6. Het Controleorgaan is bevoegd om advies te verlenen over aspecten met betrekking tot de verwerking van informatie en persoonsgegevens en de bescherming van het privéleven door de verwerking van persoonsgegevens voor zover deze betrekking hebben op of in verband staan met de operationele en niet-operationele werking van de politiediensten en/of het personeel van de geïntegreerde politie (hierna 'GPI'⁷) en/of voor zover de voor advies voorgelegde ontwerp tekst een impact heeft op de politionele informatiehuishouding in het algemeen.

7. Het Controleorgaan is daarnaast niet enkel een gegevensbeschermingsautoriteit maar een toezichthouder die evenzeer wettelijk belast is met de legaliteit, efficiëntie, effectiviteit en economie van de politionele informatiehuishouding⁸.

⁶ Artikel 71 §1, derde lid *juncto* 236 § 3 WVG.

⁷ Geïntegreerde politie – Police Intégrée.

⁸ Activiteitenverslag 2021, www.contreleorgaan.be, randnummers 3, 52 en in het bijzonder 71: "*Het COC heeft echter allerminst alleen oog voor dataprotectie; het heeft evenzeer veel aandacht en is bevoegd voor alle andere operationele aspecten van de politionele informatiehuishouding*"; artikel 71 §1 WVG.

II. Voorwerp van de aanvraag

8. De adviesaanvraag heeft betrekking op een voorontwerp van wet tot wijziging van diverse bepalingen van die betrekking hebben op de politiediensten (hierna 'voorontwerp').

9. Blijkens de stellers ervan voorziet het voorontwerp in een brede actualisering van de bepalingen die betrekking of invloed hebben op (het personeel) van de politiediensten. Het betreft in het bijzonder:

- een harmonisatie van de terminologie in de WPA, enerzijds, en de aanpassing van de terminologie aan het Nieuw Strafwetboek (hierna Nieuw Sw.) dat op 8 april 2026 in werking treedt, anderzijds;
- de versterking van de integriteitscontroles bij de rekrutering van politiepersoneel;
- de uitbreiding van de regeling van toegang tot niet-politionele camerabeelden door de politie, enerzijds, en een aanpassing van de kenbaarheidsvereiste voor het gebruik van tijdelijk vaste politiecamera's, anderzijds;
- het uitwerken van een wettelijke regeling voor de toegang tot operationele politionele gegevensbanken door externe medewerkers van de politiediensten;
- een actualisering van het bevoegdheidsdomein van de Directie Beveiliging (DAB) van de Algemene directie bestuurlijke politie (DGA), om deze in lijn te brengen met de beleidsnota van de minister van Binnenlandse Zaken;
- en tot slot diverse aanpassingen van statutaire bepalingen van het personeel van de politiediensten.

10. In dat verband voorziet het voorontwerp in een aanpassing van de volgende wettelijke kaders:

- het Wetboek van Strafvordering (Sv.);
- de wet op het politieambt (WPA);
- de wet geïntegreerde politie (WGP);
- de wet betreffende het statuut van het personeel van de politiediensten⁹;
- het KB m.b.t. de rechtspositie van het personeel van de politiediensten (RPPOL)¹⁰.
- de Camerawet van 21 maart 2007¹¹;
- de wet van 16 mei 2024 betreffende de bevoegdheden op het grondgebied van de leden van de Europese grens- en kustwacht;

Het dringend karakter van de adviesaanvraag

11. Er wordt door de stellers gevraagd om aan het verzoek 'een dringend karakter' te verlenen, zonder zich evenwel formeel of uitdrukkelijk op artikel 236 §2, 3de lid WVG te beroepen. Blijkens het voormeld

⁹ Wet van 26 april 2002 houdende de essentiële elementen van het statuut van de personeelsleden van de politiediensten (de zgn. 'Exoduswet').

¹⁰ KB van 30 maart 2001 tot regeling van de rechtspositie van het personeel van de politiediensten (RPPOL).

¹¹ Wet van 21 maart 2007 tot regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's.

3de lid kan de termijn van zestig dagen tot ten minstens vijftien dagen worden gebracht onder de voorwaarde dat de steller het bijzonder dringend geval met specifieke redenen verantwoordt. Aan deze voorwaarde wordt door de steller niet voldaan.

Hoe dan ook zijn de feitelijk ingeroepen redenen niet aanvaardbaar, omdat de overheid zelf verantwoordelijk is voor de laattijdigheid van de adviesaanvraag, met name wat betreft de omzetting van de EU-Richtlijn 2022/2041 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober betreffende toereikende minimumlonen in de Europese Unie, die ook van toepassing is op de gewaarborgde bezoldiging van de personeelsleden van de politiediensten. Ook de inwerkingtreding van het Nieuw SW op 8 april 2026 is reeds gekend sedert 8 april **2024** en dus ook de noodzaak tot aanpassing van o.a. de WPA aan voormeld Nieuw Sw.¹² Niettemin heeft het COC, in functie van de omstandigheden en zijn capaciteit, de adviesaanvraag zo spoedig mogelijk behandeld.

12. Aangezien het voorontwerp een ook impact heeft op het informatiebeheer van en door de GPI, enerzijds, en de bescherming van de persoonsgegevens bedoeld in de AVG van de personeelsleden van de politiediensten, anderzijds, zal het Controleorgaan zich in het huidige advies beperken tot die aspecten van het voorontwerp die daarmee in verband staan. Voor het overige verwijst het Controleorgaan naar het advies van de GBA en van de Raad van State.

III. Analyse van de aanvraag

A) Algemene opmerking

13. In dit advies worden uitsluitend de ontworpen artikelen van voorontwerp in beschouwing genomen waarbij het COC concrete opmerkingen heeft. Daarbij volgt het COC de systematiek van het voorontwerp.

B) Concrete opmerkingen

Wet op het politieambt (WPA)

14. Hoofdstuk 3 van het voorontwerp wijzigt enkele bepalingen van de WPA, waaronder de regeling van het zichtbaar cameragebruik bij de uitvoering van opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke

¹² De wetten van 29 februari 2024 die Boek I en Boek II van het Strafwetboek invoeren zijn gepubliceerd in het Belgisch staatsblad van 8 april 2024, met een voorziene inwerkingtreding twee jaar nu publicatie.

politie. In dat verband voorzien de stellers van het voorontwerp in een aanpassing van artikel 25/2 §2, 1ste lid, 1° en 2° WPA (artikel 6 voorontwerp). Dit artikel regelt de wijze waarop politiecamera's als 'zichtbaar' worden beschouwd. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen (tijdelijk) vaste camera's en mobiele camera's.

15. De stellers van het voorontwerp wensen de verplichting tot het kenbaar maken van het aangeven van het gebruik van tijdelijk vaste camera's via een pictogram af te schaffen en te vervangen door een "*politie markering*" wanneer de camera wordt gemonteerd in een politievoertuig of – (lucht)vaartuig dat zintuigelijk herkenbaar is voor de rechtsonderhorige. In de memorie van toelichting wordt het voorstel tot wetwijziging als volgt verantwoord (*verbatim*):

(...). "*Deze regel (de voorgestelde wetwijziging, n.v.h. COC) zou gelden voor tijdelijk vaste én mobiele camera's die zijn gemonteerd aan boord van politievoertuigen, -vaartuigen, -luchtvaartuigen of elk ander bemand of onbemand voertuig of werkmiddel. Voor bijvoorbeeld een politievoertuig voorzien van striping en uitgerust met een ANPR-camera, dat gedurende een bepaalde periode op een openbare plaats is geparkeerd of stilstaat, is dus niet langer een pictogram vereist. Wanneer een ANPR-camera als tijdelijk vaste camera wordt gebruikt, is het immers praktisch onuitvoerbaar om naast de striping van het voertuig ook nog een pictogram te voorzien*". (...) ¹³

16. De voorziene aanpassing heeft dus als gevolg dat alleen het gebruik van vaste camera's worden aangegeven via een pictogram wanneer deze niet in of op een politievoertuig, -(lucht)vaartuig of aan politieel vervoermiddel worden gemonteerd. In de praktijk betekent dit dat alleen nog de (tijdelijk) vaste camera's die duurzaam aan de grond worden vastgemaakt via een pictogram moeten worden aangegeven.

17. Bij de motivering van de voorziene wetsaanpassing lijken de stellers van het voorontwerp evenwel uit te gaan van een onjuiste interpretatie van de huidige wet waar wordt gesteld: (...) *Wanneer een ANPR-camera als tijdelijk vaste camera wordt gebruikt, is het immers praktisch onuitvoerbaar om naast de striping van het voertuig ook nog een pictogram te voorzien*". (...) ¹⁴

18. In de huidige stand van de wet moet het zichtbaar gebruik van vaste en/of tijdelijk camera' worden aangekondigd door middel van een pictogram (artikel 25/2 § 2, 1° WPA). Het is evenwel strikt genomen niet wettelijk verplicht om (ook) een pictogram op het politievoertuig te plaatsen. Ook in de omstandigheid dat een camera gemonteerd in een politievoertuig als een tijdelijk vaste camera wordt gebruikt, wordt de aankondiging van dit cameragebruik immers geregeld door het koninklijk besluit van 22 mei 2019 "*tot vaststelling van de wijze waarop het gebruik van vaste en tijdelijk camera's wordt aangegeven*". Uit het uitvoeringsbesluit kan worden afgeleid dat het pictogram zichtbaar wordt geplaatst aan de toegangswegen van het grondgebied van de gemeente. De bedoeling is immers dat

¹³ Memorie van Toelichting, p. 6.

¹⁴ Memorie van Toelichting, p. 6.

de rechtsonderhorige wordt geïnformeerd (artikel 37 WVG) wanneer hij of zij een zone betreedt die onder politieel cameratoezicht staat¹⁵. Het vrijwillig aanbrengen van een aanvullende pictogram op het politievoertuig versterkt uiteraard de informatievoorziening aan de rechtsonderhorige m.b.t. het casuïstiek gebruik van politiecamera's, maar is dus **geen wettelijk verplichting** als dusdanig.

In de hypothese dat in een gemeente geen gebruik wordt gemaakt van (tijdelijk) vaste politiecamera's, maar wel van mobiele politiecamera's, volgt uit in de huidige stand van de wet dat de rechtsonderhorige wettelijk gezien pas kennis krijgt van het gebruik van de camera wanneer het operationeel lid dat drager is van deze camera de betrokkene waarschuwt (in zoverre dat mogelijk is) of het politievoertuig, waarin een mobiele camera is gemonteerd, als een politievoertuig identificeerbaar is.

19. Het initiatief van de stellers van het voorontwerp brengt met zich dat in de hypothese dat dezelfde gemeente uitsluitend gebruik maakt van tijdelijk vaste camera's gemonteerd aan boord van een politievoertuig, (lucht)vaartuig of op een ander politieel vervoermiddel voorzien van een politieele markering én van mobiele camera's, dit cameragebruik **niet** (meer) moet worden aangegeven via vaste pictogrammen aan de toegangswegen van het grondgebied van de gemeente.

20.1. Niettemin begrijpt het COC de motivering van de stellers van het voorontwerp om de vereiste van het "*als dusdanig geïdentificeerd kan worden*", dat in de huidige stand van de wet alleen geldt voor het mobiel cameragebruik, te vervangen door "*politieele markeringer*", zoals voorzien in het ontworpen artikel 25/5 §2, 1ste lid, 1°, b) en 2°, a), omdat het begrip identificeerbaarheid (van een politievoertuig) een subjectief begrip is dat verschillend kan worden geïnterpreteerd. Dat was in 2023¹⁶ trouwens ook een achterliggende reden voor de wetgever om de voorwaarde van 'identificeerbaar' voor het gebruik van een mobiele camera (individuele camera) gedragen door een lid van het operationeel kader te versterken met de toevoeging "*overeenkomstig artikel 41*" (WPA).

20.2. Het begrip "werkmiddel" dat zijn intrede doet in het ontworpen artikel 25/5 §2, 1ste lid, 1°, b) en 2°, a) wordt niet nader gedefinieerd in het voorontwerp, noch anderszins geduid in het ontwerp van toelichting. Het is het COC niet meteen duidelijk over welk 'werkmiddel', dat dus geen voer- of vaartuig is, het zou kunnen gaan.

21. In artikel 33ter WPA worden enkele technische wijzigingen aangebracht met het oog op het harmoniseren van de terminologie van de Nederlandstalige versie. Wat betreft het ontworpen artikel 33ter van het voorontwerp (artikel 14) wordt alleen het woord "*vrijheidsberoving*" vervangen door het woord "*vrijheidsbeneming*". De stellers lijken hierbij over het hoofd te zien dat het 1ste lid van het

¹⁵ Zie ook F. SCHUERMANS, R. SAELENS en S. DE PROFT, *Politie & Privacy. Operationele verwerking van persoonsgegevens door de politiediensten in hoofdlijnen. Praktijhandboek*, Brussel, Politeia, 2025, 314-315.

¹⁶ Wet van 19 oktober 2023 tot wijziging van de wet op het politieambt wat betreft het gebruik van individuele camera's door politiediensten, artikel 2.

huidig artikel 33ter ook het woord "aangehouden" (1^e lid: "aangehouden persoon") bevat, dat niet wordt vervangen door het woord "arrestatie" (in casu dan "gearresteerde persoon"), terwijl dat wel het geval is in het ten 2° van het artikel 14. Ook het woord "aangehouden" in het laatste lid van artikel 33ter lijkt te moeten worden vervangen door het woord "gearresteerde".

22. Het ontworpen artikel 44/9, 1° t.e.m. 5° (artikel 24) voorziet in een aanpassing van de bewaartermijnen bedoeld in artikel 44/9 WPA teneinde deze in overeenstemming te brengen met de 8 strafniveaus van het Nieuw Sw. Hetzelfde ontworpen artikel voorziet tevens in een invoegen van een nieuw lid tussen het 3de en 4de lid van artikel 44/9 §2 WPA. Het betreft een aanpassing aan de bewaartermijnen van artikel 44/9 voor situaties waarin sprake is misdrijven die door artikel 21 *bis* van het Wetboek van Strafvordering niet worden onderworpen aan de strafrechtelijke verjaring. Voor deze gevallen wordt voorzien in de mogelijkheid om de bewaartermijnen te verlengen om deze in overeenstemming te brengen met het strafonderzoek en de maatschappelijke belangen die gemoeid zijn met de bestrijding van bijzonder ernstige strafbare feiten. Het gaat bijvoorbeeld om misdaden tegen de menselijkheid of terrorisme¹⁷. Er wordt voorzien in een verlenging met een nieuwe termijn van "telkens dertig jaar". Het betreft een gemotiveerd beslissing van de bevoegde procureur des Konings of de onderzoeksrechter.

23.1. Niettegenstaande de legitimiteit van deze voorziene aanpassing, is het COC van oordeel dat ook deze bewaartermijn moet beantwoorden aan het proportionaliteitsbeginsel. Daarom verzoekt het COC om tussen de woorden "van" en "dertig jaar" het woord "maximum" in te voegen. Dit sluit aan bij de ontworpen voorwaarde dat de verlenging van de bewaartermijn wordt gebaseerd op een *gemotiveerde* beslissing van de bevoegde autoriteit, enerzijds, en voorkomt tevens dat de beslissing algemeen en/of systematisch wordt uitgebracht.

23.2. Meer fundamenteel en tegelijk problematisch is de keuze voor de procureur des Konings of, nog problematischer, de onderzoeksrechter om, in **politieele** gegevensbanken waarvoor zij **niet** de verwerkingsverantwoordelijke zijn – dat zijn en blijven immers *hic et nunc* (daaraan wijzigt het voorontwerp niets) de Minister van Binnenlandse Zaken en Justitie, een beslissingsbevoegdheid te geven nopens politieele bewaartermijnen. Naast het feit dat dergelijke beslissing, in het licht van titel 2 WVG, geconcretiseerd in de WPA, en dus in de huidige stand van de wet, toebehoort aan de formele (de politieminsters) en (eventueel) de functionele verwerkingsverantwoordelijke GPI en niet aan een derde (die ook geen enkele verantwoordelijkheid ter zake draagt of moet dragen¹⁸, moeten bijkomend

¹⁷ Memorie van toelichting, p. 5.

¹⁸ Niet zelden wordt actueel door de functionele verwerkingsverantwoordelijke (in de feiten de politiediensten) ten onrechte een zgn. 'beslissing' van het OM afgewacht om een persoonsgegeven te wissen of te archiveren – zonder dat er sprake is van de toepassing van artikel 44/11/2 §6, 1ste lid of artikel 44/9 §2, 4^e lid, 2de streepje WPA (de beschikbaarheid van de gegevens tijdens een openstaand opsporings- of gerechtelijk onderzoek) - zolang de politie niet werd ingelicht door het OM van zijn standpunt nopens het al dan niet politieeel bewaren van de gegevens. Herhaaldelijk moet het COC de politiediensten erop wijzen dat het OM niet de verwerkingsverantwoordelijke is en ter zake geen enkele zeggenschap heeft, noch enige verantwoordelijkheid draagt

vragen gesteld worden bij de gelijke behandeling van de rechtsonderhorige als men dergelijke verlengingsbeslissing overlaat aan de diverse parketten te lande, laat staan de meer dan 120 onderzoeksrechters in het Rijk. Men riskeert zeer snel afwijkende zienswijzen en praktijken tussen parketten onderling, tussen onderzoeksrechters onderling of tussen parketten en onderzoeksrechters te zien. Het is daarnaast vrij duister over welke 'motieven' ("gemotiveerde beslissing") het kan of moet gaan. De toelichting behoudt ook daarover het stilzwijgen. Men kan zich desgevallend wel voorstellen dat bijvoorbeeld een niet bindend advies zou worden gevraagd aan het bevoegde Openbaar Ministerie (ook in gevallen trouwens dat er sprake is van een gerechtelijk onderzoek, teneinde zo veel als mogelijke uniforme beslissingen te bekomen¹⁹, desgevallend via een omzendbrief van het College van procureurs-generaal). De beslissing zelf tot al dan niet verlenging van bewaartermijnen komt daarentegen toe aan de verwerkingsverantwoordelijken die daarvoor ook de formele en materiële verantwoordelijkheid dragen, die kan en moet getoetst worden door het COC en finaal eventueel door de rechter.

24. Wat de toepassing in de praktijk van de nieuw ontworpen regels inzake de bewaartermijnen betreft moet het COC vaststellen dat de stellers van het voorontwerp geen enkele aandacht schenken aan problemen en vragen van overgangsrecht.

24.1. Reeds op dit moment wordt het COC bevraagd door DPO's van politiezones die met de handen in het haar zitten nopens de wijze waarop de nieuwe regels met ingang van 8 april 2026 (zullen)moeten worden toegepast: (*verbatim*): "*Nous nous permettons de vous adresser le présent mail afin d'obtenir des éclaircissements relatifs aux conséquences de l'entrée en vigueur du nouveau Code pénal sur le traitement et l'analyse des demandes d'accès indirect. En effet, notre équipe a pris connaissance des évolutions législatives introduites par le nouveau Code pénal, dont l'entrée en vigueur est prévue pour le 8 avril 2026, et s'interroge sur leur impact analytique et juridique dans le cadre de nos missions. À cet égard, plusieurs questions se posent : Premièrement, la distinction traditionnelle entre contraventions, délits et crimes n'étant plus maintenue à compter du 8 avril 2026, nous souhaiterions connaître les conséquences de cette réforme sur les délais de conservation et de ventilation actuellement fondés sur ces catégories, notamment en ce qui concerne l'archivage des faits. Deuxièmement, nous nous interrogeons sur la manière dont devront être justifiés les délais applicables, selon que l'on se réfère à la date de commission des faits, à la date de réception de la demande par nos services ou à celle de sa transmission à votre autorité. À cet égard, conviendra-t-il de porter une attention particulière à la date d'entrée en vigueur du nouveau Code pénal dans nos analyses, ou cette réforme aura-t-elle un impact limité sur l'appréciation des demandes ? Par ailleurs, en cas de réclamations ou de demandes d'informations complémentaires introduites après le 8 avril 2026, pourriez-vous nous indiquer sur quel cadre pénal il conviendra de se fonder pour l'analyse des dossiers concernés. Plus largement, de nombreuses interrogations se posent, en notre qualité de délégués à la protection des données (DPO), quant à l'articulation entre le nouveau Code pénal et le régime applicable aux demandes d'accès indirect. Nous vous serions reconnaissants de bien vouloir nous communiquer, dans la mesure du possible, des premières orientations ou éléments d'analyse susceptibles de nous guider dans le traitement des futures demandes* »²⁰.

¹⁹ Zo mag er op gewezen worden dat krachtens artikel 21bis §1, 3e lid Sv. het OM bijvoorbeeld ook beslist over het verlenen van inzage in het strafdossier of het verkrijgen van een afschrift, zelfs tijdens het gerechtelijk onderzoek, voor de niet rechtstreeks belanghebbende; idem dito voor de uitoefening van de gegevensbeschermingsrechten door de niet rechtstreeks belanghebbende krachtens artikel 21ter, 2^e lid Sv.

²⁰ Vrije vertaling: "*Wij sturen u deze e-mail om opheldering te krijgen over de gevolgen van de inwerkingtreding van het nieuwe Strafwetboek voor de behandeling en analyse van verzoeken om onrechtstreekse toegang. Ons team heeft namelijk kennis*

24.2. Ten gronde komt het uiteraard aan de verwerkingsverantwoordelijke Ministers en de GPI zélf toe om het antwoord te verstrekken op de door het terrein en de DPO's gestelde vragen en de nodige instructies of richtlijnen te geven; dat is **niet** de rol, noch de verantwoordelijkheid van de toezichthouder.

Vastgesteld moet worden dat het voorontwerp alvast geen antwoord biedt op pertinente vragen van overgangsrecht, die zich onvermijdelijk zullen stellen. De doorgevoerde amenderingen zijn immers beperkt tot de aanpassing van de bewaartermijnen in de WPA, en de artikelen 44/5 en 44/9 in het bijzonder, aan de strafbepalingen en de nieuwe strafniveaus van het Nieuw Sw.

24.3. Nochtans is de impact van de inwerkingtreding van het Nieuw Sw. op de politionele bewaartermijnen van de WPA reëel. Er zijn 2 hypothesen die zich aandienen:

- Hypothese 1: er wordt niets gewijzigd aan de WPA of (wellicht realistischer) dit voorontwerp, met de thans voor advies ingediende wijziging, geraakt niet afgewerkt (is dus m.a.w. nog geen wet) tegen uiterlijk 8 april 2026: op dat moment is de klassieke indeling van misdrijven opgeheven, maar blijven de bepalingen van de WPA (met zijn 3-ledige indeling van de politionele bewaartermijn van 1, 10 of jaar 30 jaar conform de oude indeling) van toepassing. Ze zijn echter *de jure* niet meer toepasbaar. Het COC mag hopen dat er voor dat scenario een antwoord klaar ligt en (minstens tijdelijke) richtlijnen aan de GPI-eenheden zullen verstrekt worden.
- Hypothese 2: de nieuwe regels van het huidig voorontwerp (afgezien van eventuele amenderingen tijdens het verdere parlementaire en wetgevende traject) zijn wel tijdig in werking kunnen treden (dus uiterlijk op 08.04.2026). Ook dan stelt zich, in de eerste plaats voor de GPI (én nadien eventueel ook voor het Controleorgaan), de vraag naar de toepasselijke regels en toepasselijke bewaartermijnen, afhankelijk van het feit of de politionele registraties dateren van vóór, of na de inwerkingtreding van de nieuwe regels. Dat is allerminst evident indien er geen overgangsbepaling wordt voorzien. Welke bewaartermijnen zijn van toepassing voor die politionele registraties die dateren van vóór 8 april 2026? De oude of de

genomen van de wetswijzigingen die zijn ingevoerd door het nieuw Strafwetboek, dat op 8 april 2026 in werking zal treden, en vraagt zich af wat de analytische en juridische gevolgen hiervan zijn voor onze opdrachten. In dit verband rijzen verschillende vragen Ten eerste gezien het traditionele onderscheid tussen overtredingen, wanbedrijven en misdaden vanaf 8 april 2026 komt te vervallen, willen wij graag weten wat de gevolgen van deze hervorming zijn voor de bewaartermijnen en de indeling die momenteel op deze categorieën zijn gebaseerd, met name wat betreft het archiveren van feiten. Ten tweede vragen we ons af hoe de toepasselijke termijnen moeten worden gemotiveerd, afhankelijk van het feit of we verwijzen naar de datum waarop de feiten zijn gepleegd, de datum waarop de aanvraag door onze diensten is ontvangen of de datum waarop deze aan uw autoriteit wordt overgemaakt. Moeten we in dit verband in onze analyses bijzondere aandacht besteden aan de datum van inwerkingtreding van het nieuw Strafwetboek, of zal deze hervorming slechts een beperkte invloed hebben op de beoordeling van de verzoeken? Kunt u ons bovendien meedelen op welk strafrechtelijk kader we ons moeten baseren voor de analyse van dossiers in geval van klachten of verzoeken om aanvullende informatie die na 8 april 2026 worden ingediend? Meer in het algemeen rijzen er bij ons, in onze hoedanigheid van gegevensbeschermingsfunctionarissen (DPO's), tal van vragen over de samenhang tussen het nieuwe Strafwetboek en de regeling die van toepassing is op verzoeken om onrechtstreekse toegang. Wij zouden u dankbaar zijn indien u ons, voor zover mogelijk, de eerste richtsnoeren of analyse-elementen zou kunnen meedelen die ons kunnen helpen bij de behandeling van toekomstige verzoeken".

nieuwe? Is de in het voorontwerp voorziene wijzigingen van de bewaartermijnen te beschouwen als een 'procedurewet' en onmiddellijk van toepassing (zoals in het strafprocesrecht), ook op registraties die dateren van vóór de inwerkingtreding? Dat zou betekenen dat de GPI (en het COC in het kader van een verzoek tot onrechtstreekse toegang bijvoorbeeld) telkens de geregistreerde feiten moeten (her)indelen – en dus ook strafrechtelijk herkwalficeren naar de nieuwe misdrijven voorzien in Boek II Nieuw Sw - in een van de nieuwe strafniveaus om de toepasselijke bewaartermijn te kunnen bepalen. Of moet de GPI het zgn. *lex mitior* beginsel toepassen en voor de burger/verdachte/verzoeker de meest gunstige regeling nemen (dus de minst lange bewaartermijn), zelfs als de nieuwe termijnen reeds in werking zijn getreden? Quid met de hangende zaken waarin op 08.04.2026 nog geen eindbeslissing werd genomen, enz. ...?

Los van de complexe juridische probleemstelling van overgangsrecht dient het COC te waarschuwen voor het feit dat de grote meerderheid van DPO's, functioneel beheerders en leidinggevendenden hiermee zullen worstelen (en wellicht ook hulp zoeken bij het COC ...). De GPI moet zich daarop voorbereiden.

Het is dus naar het oordeel van het COC absoluut noodzakelijk dat er een duidelijke en zo éénvoudig mogelijke overgangsregeling wordt voorzien. Daarbij lijkt de meest eenvoudige te ontwerpen regel dat alle feiten (misdrijven) geregistreerd door de politie vóór 8 april 2026 dienen te worden behandeld volgens de oude regels en bewaartermijnen van artikel 44/9 WPA en alle feiten (misdrijven) die geregistreerd worden vanaf 8 april 2026 worden beoordeeld en afgehandeld op grond van de nieuwe regels en dito bewaartermijnen zoals voorzien in het voorontwerp.

25. Artikel 27 van het voorontwerp voorziet eenzelfde verlenging van de bewaartermijn van dertig jaar voor de gegevens die in basisgegevensbank worden bewaard. Daartoe wordt voorzien in een aanvulling van de 3de paragraaf van artikel 44/11/2 met een nieuw lid (dat het dan het 2de lid zou worden). Hierbij verwijst het COC naar dezelfde opmerking als in de randnummers 23.1 en 23.2 (cf. supra).

26. Het ontworpen artikel 44/11/15 (artikel 31 voorontwerp) WPA voorziet in een uitbreiding van de regeling m.b.t. het politioneel informatiebeheer. Het voormeld artikel bevat 3 paragrafen.

De eerste paragraaf voorziet een rechtsgrond voor de toegang tot (niet) operationele gegevens in operationele politionele gegevensbanken en niet-politionele gegevensbanken waartoe de politiediensten wettig toegang hebben, door en voor:

- ambtenaren van de fiscale administraties die ter beschikking worden gesteld van de federale politie in het raam van de strijd tegen de georganiseerde economische en financiële criminaliteit²¹;

²¹ In de betreffende ontworpen paragraaf 3 wordt expliciet verwezen naar Wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie, de veiligheidsmachtigingen, de veiligheidsadviezen en de publiek gereguleerde dienst.

- de neutrale operatoren, *call takers*, die werkzaam zijn bij de communicatie- en informatiecentra (CIC) van de federale politie;
- en de consulenten die werkzaam zijn bij en voor de politiediensten.

Deze ambtenaren, operatoren en consulenten worden daarbij "*gelijkgesteld*" met personeelsleden van de politiediensten.

Het eerste lid van de tweede paragraaf van het ontworpen artikel preciseert dat deze toegang wordt verleend op basis van de nood en kennis van te nemen door en onder de verantwoordelijkheid van de leidinggevende van de politiedienst (korpchef, directeur, ...) voor wie deze personen de verwerkingsactiviteiten uitvoeren en voor zover de toegang tot de gegevens (informatie en persoonsgegevens) noodzakelijk is voor de uitoefening van hun opdrachten²². De toegang tot deze gegevensbanken gebeurt in overeenstemming met dezelfde regels, procedures en modaliteiten die gelden voor de politieambtenaren "*met inbegrip van artikel 44/11/1*".

Het tweede lid voorziet dat "*de toegangsprofielen en de identificatie*" van deze personen ter beschikking worden gesteld van het Controleorgaan.

De derde paragraaf voorziet erin dat deze personen moeten beschikking over een positief veiligheidsadvies zoals bedoeld in de Classificatiewet van 11 december 1998²³.

27. Blijkens het eerste lid van het ontworpen artikel 44/11/15 zou dus ook artikel 44/11/1 WPA van toepassing zijn op de verwerkingen van en door deze voormelde 3 categorieën van personen (niet leden van de GPI). Dit laatste artikel stelt, kort gezegd, correctieel strafbaar elk lid van de politiediensten dat wetens en willens:

- persoonsgegevens of informatie achterhoudt die van belang zijn voor de uitoefening van de strafvordering of persoonsgegevens of informatie die aanleiding kunnen geven tot het nemen van maatregelen die noodzakelijk zijn voor de bescherming van personen, van de openbare veiligheid of van de openbare gezondheid;
- nalaat de Algemene Nationale Gegevensbank te voeden zoals geregeld in artikel 44/7 WPA.

28. Het Controleorgaan begrijpt weliswaar de doelstelling van de toepassing van artikel 44/11/1 WPA en de beide daarin voorzien strafbaarstellingen op de eerste categorie van personen, namelijk de ambtenaren van de fiscale administraties die ter beschikking worden gesteld van de federale politie in

²² Hierbij geldt de Gemeenschappelijke bindende richtlijn van 13 juli 2021 van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken met betrekking tot de toegangsregels van de leden van de politiediensten tot de algemene nationale gegevensbank en de basis,- bijzondere en technische gegevensbank als referentiekader, *B.S.*, 13 juli 2021.

²³ Wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie, de veiligheidsmachtigingen, de veiligheidsadviezen en de publiek geregelde diensten.

het raam van de strijd tegen de georganiseerde economische en financiële criminaliteit²⁴. Deze ambtenaren hebben immers de hoedanigheid van officier van gerechtelijk politie en hebben in dat verband een overeenkomstige verwerkingsbevoegdheid en verwerkingsplicht.

Dat belet niet dat men zich vragen kan en moet stellen nopens de opportuniteit om de ANG voedingsplicht ook uit te breiden naar voormelde fiscale ambtenaren. De steller van het voorontwerp moet zich beraden of dat een pad is dat men wil inslaan. De precedentswaarde is immers groot. Het is ook niet omdat ambtenaren een OGP hoedanigheid hebben dat men ze ook mede verantwoordelijk moet maken voor de kwaliteit van de hele GPI informatiehuishouding en ze dus een (strafrechtelijk sanctioneerbare) vattingsbevoegdheid en zelfs vattingsverplichting moet verlenen. Er zijn ontelbare federale en deelstatelijke ambtenaren van bijzondere inspectiediensten die processen-verbaal opstellen (sociale inspectie, milieu-inspectie, wooninspectie, economische inspectie, enz. ...). Ook zij werken vaak samen (zelfs in één en hetzelfde onderzoek) met leden van de GPI maar hebben daarom nog geen ANG vattingsbevoegdheid, laat staan vattingsverplichting. Er bestaat dan weer geen vattingsverplichting – en dus ook geen strafbaarstelling voor de niet voeding - ten aanzien van de leden van de Dienst Enquêtes van het Vast Comité P, noch van de AIG, wat in de praktijk een veel groter probleem is.

Tot slot betekent een dergelijke verplichting ook dat men deze ambtenaren moet opleiden om ze kwalitatief en kwantitatief in de mogelijkheid te stellen tot vassing in de ANG. Laat nu juist daar het schoentje erg knellen, zelfs bij de leden van de GPI, laat staan bij externen, zoals fiscale ambtenaren. Het COC is van oordeel dat een leesrecht in de ANG voor voormelde fiscale ambtenaren meer dan afdoende is en beantwoordt aan de operationele noden. De vassing van de ANG zelf moet dan gebeuren door de leden van de federale politie aan wie zij ondersteuning bieden.

29. Voor de tweede en derde categorie van personen is de voorziene vattingsbevoegdheid en vattingsverplichting al helemaal een brug te ver.

29.1. Wat de voormelde CIC-medewerkers (de zgn. neutrale *calltakers*) betreft, worden de via de noodoproepen ontvangen informatie en persoonsgegevens door hen in het CAD²⁵-systeem, dat als een basisgegevensbank wordt beschouwd (artikel 44/12/2 WPA), verwerkt en verder behandeld door, *in casu*, de politie. Deze CIC-medewerkers hebben daarentegen niet de plicht, noch de bevoegdheid (laat staan de kennis en kunde) om de ANG te voeden.

29.2. Wat de derde categorie personen betreft, namelijk de externe consulenten, hebben deze zelfs **geen enkele** operationele verwerkingsbevoegdheid. Dat wordt niet anders wanneer zij in functie van

²⁴ KB tot vaststelling van de regels waarbij ambtenaren van de algemene fiscale administratie ter beschikking worden gesteld van de federale politie teneinde deze bij te staan in de strijd tegen de georganiseerde economische en financiële criminaliteit.

²⁵ *Computer Aided Dispatching*. De CAD maakt het, kort gezegd, mogelijk de noodoproepen (112/101) te behandelen en interventieploegen ter plaatse te sturen.

de omstandigheden, in het raam van de hen afgebakende toegekende niet-politionele opdracht en toegewezen profiel, casuïstisch noodzakelijk toegang hebben tot operationele politionele gegevensbanken. Zij hebben derhalve evident noch de wettelijke verplichting, noch de expertise om de ANG te voeden volgens de regels van de kunst.

Aldus kan artikel 44/11/1 WPA bezwaarlijk van toepassing worden verklaard op de in het ontworpen artikel 44/11/15 WPA geviseerde CIC-medewerkers en de externe consultants. Evenmin wordt de (noodzaak van de) toepassing van artikel 44/11/1 WPA op deze twee categorieën personen in de memorie van toelichting bij het voorontwerp verantwoord.

30. De tweede paragraaf van hetzelfde ontworpen artikel voorziet dat de toegang tot de gegevensbanken wordt verleend onder "*de verantwoordelijkheid*" van de korpschef, de commissaris-generaal, de directeur-generaal of de directeur voor wie deze persoon dagelijks werken. In dat verband worden de stellers van voorontwerp verzocht om tussen de woorden "*onder*" en "*verantwoordelijkheid*" de woorden "*het gezag bedoeld in artikel 54 van de wet gegevensbescherming en de*" in te voegen.

Deze toevoeging is in het belang van de rechtszekerheid en de wettelijke afbakening van politiebevoegdheden (en wie deze laatste kan uitoefenen). Daarmee is het ook duidelijk dat de in het ontworpen artikel 44/11/15 WPA bedoelde categorieën personen, onder het gezag van de functionele "*verwerkingsverantwoordelijke*" (politiechef) informatie en persoonsgegevens verwerken (politiegegevens). Aldus worden deze personen, in het kader van de uitoefening van hun opdrachten, **niet** aanzien als een "*verwerker*" in de zin van artikel 26, 9° WVG. Het verhindert bovendien dat de leidinggevende, om allerlei (dug)redenen, de uitoefening van politieopdrachten (en/of politiebevoegdheden) *de facto et de jure* aan een private persoon zou uitbesteden door misbruik te maken van de rechtsfiguur van de 'verwerker' om diens rol te doen overgaan in een (verkapte of verdoken) politieopdracht en/of de uitoefening van politiebevoegdheden om ze dan maar kunstmatig als 'steunopdrachten' te benoemen.

31. Daarnaast rijst de vraag of de voorwaarde dat de drie categorieën van personen beschikken over een positief veiligheidsadvies zoals bedoeld in de Classificatiewet van 11 december 1998²⁶ (ontworpen artikel 44/11/15 §3 WPA), in het licht van het evenredigheidsbeginsel, wel het gepaste rechtsinstrument is om het beoogde doel in functie van de draagwijdte van het ontworpen artikel te bereiken, met name: naar gelang de specifieke opdracht en het toegekend profiel een gedeeltelijke toegang (middels lees- of schrijfrechten) tot operationeel politionele gegevensbanken te verlenen. De evenredigheid van deze voorwaarde wordt door de stellers niet verantwoord. De achterliggende reden om de voorwaarde van een positief veiligheidsadvies te voorzien, lijkt ingegeven te worden door het

²⁶ Wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie, de veiligheidsmachtigingen, de veiligheidsadviezen en de publiek geregelde diensten.

feit dat er geen andere rechtsgrond is voor de 'screening' van personen die geen deel uitmaken van het operationeel kader of het administratief en logistiek kader (bedoeld in de WPA en WGP)²⁷ van de GPI. Het is aan de stellers van het voorontwerp om duidelijkheid te brengen. In dat verband moet tevens worden opgemerkt dat het toekennen van een positief veiligheidsadvies een tijdelijke gelding heeft en dus periodiek moet worden aangevraagd. Deze voorwaarde wordt evenwel niet gesteld wat betreft de integriteitsvereiste van het operationeel kader van de politie, wat, op zijn zachtst gezegd, niet erg logisch is. Zie in dat verband het randnummer 37 (cf. infra).

Wet geïntegreerde politie (WGP)

32. Met het ontworpen artikel 147 (artikel 46) wensen de stellers van het voorontwerp alle twijfels weg te nemen dat de politie ook gemachtigd is om persoonsgegevens te verwerken voor doeleinden die onder de toepassing van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) vallen. Het COC merkt op dat in het ontworpen artikel niet noodzakelijk moet worden gepreciseerd dat ook de personeelsleden van de politiediensten en de "verwerkers"²⁸ persoonsgegevens kunnen verwerken. Wat betreft de personeelsleden volgt dit reeds uit artikel 29 AVG. Wat betreft de *verwerker* wordt de verwerkingsbevoegdheid geregeld in artikel 28 AVG.

33. Niettemin rijst de vraag of het ontworpen 147 niet reeds uit titel V van de WGP voortvloeit, die betrekking heeft op de "*Nadere regels betreffende de verwerking van persoonsgegevens*", waarbij artikel 143 e.v. mede in verband staan met de verwerking van persoonsgegeven voor doeleinden die onder de toepassing van de AVG vallen. In zoverre de stellers van het voorontwerp van oordeel zijn dat daarmee de beoogde rechtszekerheid niet zou worden bereikt, wordt voorgesteld om het ontworpen artikel 147 *mutatis mutandis* te integreren in artikel 146 WGP. Op die manier zou het ontworpen artikel 147 als een nieuw eerste lid van artikel 146 worden ingevoegd.

Het voorgesteld amendement bestaat erin dat het huidige artikel 146 zou worden aangepast als volgt:
*"De verwerkingsverantwoordelijken verwerken de persoonsgegevens voor de doeleinden die onder de toepassing van de algemene verordening vallen die door of krachtens de wet worden geregeld.
 De verwerkingsverantwoordelijken die door of krachtens de wet belast zijn met de toepassing van het statuut van de geïntegreerde politie delen aan elkaar de persoonsgegevens mee die noodzakelijk zijn voor de doeleinden die door of krachtens de wet worden geregeld".*

Het eerste lid staat in verband met de verwerking van persoonsgegevens die door de politiediensten worden uitgevoerd in het kader van sociaaleconomische doeleinden, waaronder

²⁷ Artikelen 19 en 21 Exoduswet.

²⁸ Waarmee de steller wellicht doelt op de "verwerker" bedoeld in artikel 4. 8) AVG: "een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat ten behoeve van de verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt".

personeelsadministratie, logistiek, financiën en andere publiek en privaatrechtelijke handelingen. Het tweede lid regelt specifiek de uitwisseling van persoonsgegevens van de personeelsleden van de geïntegreerde politie in het kader van het personeelsbeheer op grond van het statuut, zoals door de wetgever beoogd werd door de wet van 22 mei 2019 tot wijziging van diverse bepalingen wat het politionele informatiebeheer betreft²⁹.

Wet van 26 april 2002 betreffende het statuut van het politiepersoneel (Exoduswet)

34. Met het ontworpen artikel 14 (artikel 48 voorontwerp) wensen de stellers van het voorontwerp, m.b.t. het selectie- en rekruteringsproces van de leden van het operationeel kader, enkele praktische verduidelijkingen aan te brengen ten opzichte van het huidige artikel 14 Exoduswet. De aanpassingen hebben betrekking op drie van de selectie- en rekruteringsvoorwaarden, waaronder deze betreffende het onberispelijk gedrag en de afwezigheid van risicofactoren. Het ontworpen artikel voorziet in een aanpassing van het tijdstip waarop de informatiegaring met betrekking tot de kandidaat voor het operationeel kader aanvangt. De bedoeling is dat de kandidaat op de datum waarop hij aan de selectieproeven deelneemt, aan deze voorwaarde voldoet. Het betreft een onderzoek van de omgeving en de antecedenten van de kandidaat voordat hij of zij wordt toegelaten tot de basisopleiding.

35. Wat vaststaat is dat er actueel nogal wat onduidelijkheden en mogelijke knelpunten bestaan, in het kader van het 'moraliteitsonderzoeken', 'omgevingsonderzoeken' of 'antecedentenonderzoeken', rond wat kan en niet kan op het vlak van informatiegaring en onderzoek en dat geldt des te meer ten aanzien van personen 'in de omgeving' van degene die het voorwerp is van het voormelde onderzoeken. Het COC wordt regelmatig bevraagd op dat vlak en het moet gezegd: er is te veel juridische onduidelijkheid, met bovendien als nefast neveneffect verschillende praktijken tussen de vele politie-entiteiten van de GPI. Bovendien worden de soorten onderzoeken nogal eens door elkaar gehaald. Een antecedentenonderzoek is niet hetzelfde als een moraliteitsonderzoek. Vanuit het perspectief van de ernst van aantasting van de persoonlijke levenssfeer moet immers een onderscheid worden gemaakt tussen deze aspecten van het onderzoek naar het onberispelijk gedrag en de afwezigheid van risicofactoren van de betrokkene. In de huidige stand van de wet zijn er echter geen objectieve criteria waaraan het onderzoek naar de omgeving moet worden getoetst. Dit leidt zoals gezegd tot arbitraire praktijken die door de politiediensten (kunnen) worden toegepast en waarbij veel vragen kunnen gesteld nopens de wettelijkheid van dit onderzoek van de kandidaat of persoon die het voorwerp is van het onderzoek.

36. Het COC verzoekt de stellers van het voorontwerp dan ook om van deze gelegenheid gebruik te maken om tevens de draagwijdte van het onderzoek van de omgeving van de met het oog op het

²⁹ *Parl. St.* Kamer 2018-2019, nr. 54-3697/001, 50.

beoordelen van het gedrag en de risicofactoren, met name het moraliteitsonderzoek, duidelijk in deze wet vast te leggen. Dit draagt niet alleen bij aan de rechtszekerheid en voorzienbaarheid, als kwaliteitsvoorwaarde van de wettelijke basis, maar verhindert ook het toepassen van *ad hoc* regelingen of de aannahme van willekeurige of arbitraire criteria.

37. In zijn visiedocument van maart 2021³⁰ pleitte de Algemene Inspectie van de federale politie en van de lokale politie (AIG) ervoor om de integriteit van de het politiepersoneel niet uitsluitend in het kader van de selectie- en rekrutering te onderzoeken, maar de integriteit op bepaalde tijdstippen of bij bepaalde gebeurtenissen tijdens de loopbaan van het politiepersoneel te onderzoeken³¹. Het COC sluit zich daarbij voor zoveel als nog nodig aan. Er valt immers niet geloofwaardig te verantwoorden waarom de voorwaarde van onberispelijk gedrag en de afwezigheid van risicofactoren *uitsluitend* zou gelden in de fase van selectie en rekrutering en *niet uitdrukkelijk* tijdens de hele loopbaan, nog afgezien van de vereiste van (hoge mate van) integriteit voor de uitoefening van specifieke functies (korpchef, *information officer*, enz. .) of in specifieke materies (drugzaken, terrorisme, enz....). In dat verband heeft het COC, bijvoorbeeld, in een individuele adviesaanvraag het standpunt ingenomen dat het uitvoeren van een controle van de *antecedenten* (en dus **niet** uitgebreid naar een 'moraliteitsonderzoek') in het raam van mobiliteit met het oog op de uitoefening van een specifieke functie verenigbaar is met artikel 130 WGP, dat in wezen vereist dat het statuut van de politieambtenaren hun integriteit waarborgt gedurende de ganse loopbaan.

De Camerawet van 21 maart 2007

38. Met het ontworpen artikel 9 (artikel 59 voorontwerp) wensen de stellers van het voorontwerp het begrip "*real time*" zoals bedoeld in artikel 9 van de Camerawet een ruimere draagwijdte te geven – en dus een juridische fictie te creëren - in die zin dat wordt toegelaten dat de politie de *real time* camerabeelden kan terugkijken tot maximaal 90 minuten (anderhalf uur). In tegenstelling tot wat door de stellers van het voorontwerp in de memorie van toelichting wordt gesteld, betreft het 'terugkijken' van de camerabeelden (tot 90 minuten terug in de tijd) wel degelijk een 'retrobevraging'. Vandaar dat artikel 9 ook voorziet dat de politie de door de verwerkingsverantwoordelijke bewaarde camerabeelden kan opvragen (door deze aan de politie te laten "*overdrager*"³²). Immers, de Camerawet vereist niet dat de in (*real time* verzamelde) camerabeelden worden bewaard. De stellers van het voorontwerp verklaren het 'terugkijken' binnen het *real time* gebeuren evenwel als volgt: "*Dit is geen "retrobevraging", maar een beperkt terugkijken zonder significante vertraging (...).*"³³. Integendeel,

³⁰ AIG, Visiedocument 3, *Zijn alle flikken onbekwaam. De aanpak van integriteit binnen de Belgische politie*, maart 2021, p. 69.

³¹ Zie in dat verband ook het op deze visietekst gebaseerd wetsvoorstel van 3 september 2020, *Parl. St.* Kamer 2019-2020, nr. 55-1497/001.

³² Het is daarbij niet vereist dat de beelden effectief naar het politiesysteem worden overgebracht. Zo kunnen de politieambtenaren met de verwerkingsverantwoordelijke afspreken dat de bewaarde beelden bij deze laatste worden bekeken met het oog op het beoordelen van het al dan niet bestaan van het operationeel belang van de beelden.

³³ *Ibid.*

wanneer tot **anderhalf uur** kan worden teruggekeken, betreft dit een verwerking (raadplegen), om in de geest van de redenering van de stellers van het voorontwerp te blijven, *met* (een zeer) significante vertraging. Dit blijkt, bijvoorbeeld, ook uit de definitie van een "systeem voor biometrische identificatie op afstand in real time" bedoeld in artikel 3, 42 van de AIA³⁴, waarbij het "zonder significante vertraging" precies een aspect is van *real time* en deze daardoor afbakt. Dit betreft de tijdspanne van de verwerking rekening houdende met de technische realiteit: de tijdspanne tussen het technisch verzamelen van de gegevens en het vastleggen (realiseren) van dezelfde gegevens (*in casu* het visueel zichtbaar maken op het scherm). Het anderhalf uur kunnen terug kijken in de tijd voldoet dus bijlange na niet (meer) aan de voorwaarde 'zonder' significante vertraging. De toelichting wil het zonlicht ontkennen door te proberen argumenteren dat anderhalf uur in de tijd terugkijken van beelden geen "retrobevraging" zou zijn, *quod non* uiteraard.

39. Hoewel het COC de (operationele) verantwoording voor het 'terugkijken' van de *real time* camerabeelden door de stellers van het voorontwerp wel degelijk begrijpt, creëert de voorziene verruiming van dit voormeld begrip dus (nog meer) rechtsonzekerheid.

In de eerste plaats rijst de vraag hoe de draagwijdte van het begrip *real time* bedoeld in het ontworpen artikel zich dan verhoudt tot het eensluidend begrip in artikel 5 §4 Camerawet.

In de tweede plaats, rijst de vraag welke "verwerking" de verwerkingsverantwoordelijke, bedoeld in de artikelen 5, 6, 7 en 7/3 Camerawet, uitvoert, in de omstandigheid dat de beelden niet in *real time* worden bekeken maar de verwerkingsverantwoordelijke om wettige redenen toch beslist om 'even terug te kijken'.

In de derde plaats rijst de vraag of het begrip in "real time" bedoeld in artikel 25/5 § 2 WPA dan een andere juridische draagwijdte heeft dan deze bedoeld in de artikelen 5 §4 en/of het ontworpen artikel 9 van het voorontwerp.

M.a.w., de libellering van het ontworpen nieuw lid van artikel 9 Camerawet (met name, "***In de zin van dit artikel*** wordt onder *real time* ...") betekent meteen dat hetzelfde begrip, minstens in alle andere artikelen van de Camerawet, *a contrario*, zeker **niet** die betekenis (of m.a.w. de betekenis van de *in casu* gecreëerde juridische fictie) heeft, maar wel de normale taalkundige betekenis, met name 'onmiddellijk' en/of 'zonder significante vertraging'. Het COC betwijfelt of dat wel de bedoeling is van de stellers van het voorontwerp.

40. Om de complexiteit van het ontworpen artikel 9 niet te vergroten, enerzijds, maar toch tegemoet te komen aan de legitieme behoeften van de politiediensten in het licht van de doelstelling van het ontworpen artikel 9 anderzijds, stelt het COC voor om:

³⁴ "een systeem voor biometrische identificatie op afstand, waarbij het vastleggen van biometrische gegevens, de vergelijking en de identificatie zonder significante vertraging plaatsvindt", (...). Verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie).

- 1) het begrip *real time* in de artikelen 5 §4 en 9 Camerawet en in artikel 25/5 §2 WPA te schrappen;
- 2) het ontworpen artikel als volgt te amenderen:

"Onverminderd artikel 9, derde lid, 1° en 2°, kunnen de politiediensten de beelden raadplegen om onmiddellijk te kunnen ingrijpen voor doeleinden van bestuurlijke en gerechtelijke politie en de daaruit voortvloeiende noodzakelijke politie maatregelen te kunnen nemen".

Verantwoording

Op die manier is het duidelijk dat de beelden *de facto* in '*real time*' kunnen worden bekeken aangezien het raadplegen van deze beelden gebeurt om *hic et nunc* te kunnen ingrijpen. De camerabeelden worden dus bekeken om te kunnen handelen in de toekomst. In zoverre het noodzakelijk is om daarbij *ex ante* te kijken, wordt toepassing gemaakt van artikel 9, derde lid, 1° of 2°, waardoor in deze fase de politie toegang krijgt tot de bewaarde beelden, zonder dat dit noodzakelijk moet worden vastgelegd op maximum 90 minuten en zonder dat de beelden *ab initio* in het operationeel politiesysteem worden verwerkt.

Dit betreft geen complexe juridische constructie. De modaliteiten van beide verwerkingen kunnen vooraf in een document worden vastgelegd, waardoor de politie het resultaat kan nastreven dat wordt beoogd via het ontworpen artikel 9. Bovendien blijven de onderscheiden doelstellingen van de bepalingen van artikel 9 hun juridische waarde behouden.

De artikelen 5 §4 Camerawet en artikel 25/5 §2 WPA kunnen, *mutatis mutandis*, in gelijke zijn worden aangepast.

41. Tot slot verzoekt het COC om een kennelijke vergetelheid van de wetgever bij wet van 19 oktober 2023 m.b.t. de individuele camera recht te zetten. Het betreft twee onderscheiden technische aanpassingen.

De eerste betreft de uitbreiding van afdeling 1 van hoofdstuk IV van de WPA door de wet van 19 oktober 2023 m.b.t. de individuele camera met een artikel 25/9. Tenzij dit de bedoeling was van de wetgever, werd artikel 46/2 WPA niet tevens in die zin aangepast (de verwijzing naar "*de artikelen 25/1 tot 25/8*" moet dus worden vervangen door een verwijzing naar "*de artikelen 25/1 tot 25/9*"). Nochtans lijkt dat wel de bedoeling te zijn van de wetgever in 2023.

De tweede betreft de bewaartermijnen vastgelegd in artikel 44/11/3 *decies* §2, 1ste en 2de lid, §3, 1ste en 2de lid en §4, 5de en 6de lid en artikel 46/5, 3de lid WPA. De bewaartermijnen bevatten de woorden

"*twaalf maanden*" en "*één maand*". Door de voormelde wet van 19 oktober 2023 werden deze woorden in de andere artikelen m.b.t. het cameragebruik vervangen door "*365 dagen*" en "*30 dagen*" (zie de artikel 25/6, 1ste lid en 46/12, 1ste lid WPA).

OM DEZE REDENEN,

Het Controleorgaan op de Politie Informatie,

Verzoekt de aanvrager rekening te houden met de hogervermelde opmerkingen.

Advies goedgekeurd door het Controleorgaan op de Politie Informatie op 5 februari 2026.

Voor het Controleorgaan,
De Voorzitter *a.i.*,
Frank SCHUERMANS (GET)